

หลักปฏิบัติในการตรวจยึดรถยนต์

1. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1.1 ป.วิ.อาญา

มาตรา 2 (7) “คำร้องทุกข์” หมายถึง การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น ฯลฯ

(8) “คำกล่าวโทษ” หมายถึง บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหาย ได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีบุคคลรู้ตัวหรือไม่ก็ได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งขึ้น

(10) “การสืบสวน” หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และทราบรายละเอียดแห่งความผิด

(11) “การสอบสวน” หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน ฯลฯ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา ฯลฯ

มาตรา 85 “เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับมีอำนาจยึดสิ่งของต่างๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้” ฯลฯ

มาตรา 92 “ห้ามมิให้ค้นในที่สาธารณะ โดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งศาล เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น” ฯลฯ

(4) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดหรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้หรือซ่อนอยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากเน้นซ้ำ กว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นอาจถูกเคลื่อนย้ายหรือถูกทำลายเสียก่อน

มาตรา 93 “ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะ เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครอง เพื่อใช้หรือได้มาหรือมีไว้เป็นความผิด”

มาตรา 104 “เจ้าพนักงานที่ค้น โดยมีหมาย ต้องรีบส่งบันทึกลงและบัญชีพร้อมด้วยสิ่งของที่ต้องยึดไปยังผู้ออกหมายหรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กำหนดไว้ในหมาย”

*** ในกรณีที่ค้น โดยไม่มีหมาย โคนเจ้าหน้าที่อื่นซึ่งไม่ใช่พนักงานสอบสวน ให้ส่งบันทึกลงบัญชีและสิ่งของไปยังพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ใดซึ่งต้องการสิ่งเหล่านั้น

มาตรา 124 “ผู้เสียหายจะร้องทุกข์ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่ง ฯลฯ มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายได้”

มาตรา 125 เมื่อพนักงานสอบสวนหรือ ฯลฯ ตำรวจได้กระทำการสืบสวนหรือสอบสวนไปทั้งหมดหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด ให้ตกเป็นหน้าที่ของพนักงานนั้น จัดการให้มีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ ฯลฯ

มาตรา 127 “ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 123 ถึง 126 มาใช้บังคับโดยอนุโลมในเรื่อง คำกล่าวโทษ” จะไม่บันทึกคำกล่าวโทษในกรณีต่อไปนี้ ฯลฯ

1.2 ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 15 บทที่ 1

ข้อ 413”ของกลาง” หมายถึง วัตถุใดๆ หรือทรัพย์สินซึ่งตกมาอยู่ในความคุ้มครองของเจ้าพนักงาน ฯลฯ และยึดไว้เป็นของกลางเพื่อพิสูจน์ในทางคดีหรือจัดการอย่างอื่นตามหน้าที่ราชการ

1.ของกลางในคดีอาญา คือสิ่งของที่เกี่ยวข้องต้องจัดการทางคดีอาญา เช่น สิ่งของที่บุคคลมีไว้เป็นความผิด หรือที่ใช้เป็นหลักฐานพิสูจน์ความผิด

2. ของกลางอย่างอื่น คือของกลางที่ไม่เข้าอยู่ในลักษณะของกลางในคดีอาญา เช่น ของที่เก็บตกหล่น หลุด ลอย ได้ เป็นต้น

ข้อ 418 (13) “ของกลางรายใดจับได้โดยสงสัยว่าจะเป็นสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำความผิด ฯลฯ ให้พนักงานสอบสวนส่งของกลางนั้นไปตรวจสอบที่กองทะเบียน ฯลฯ ให้ออกประกาศโฆษณาหาเจ้าของ ฯลฯ

ข้อ 419 ฯลฯ การส่งเอกสารและวัตถุของกลางไปให้กองพิสูจน์หลักฐานทำการตรวจพิสูจน์ ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติ ดังนี้

บทที่ 9 ข้อ 2 “รถของกลาง หมายถึงรถซึ่งตกมาอยู่ในความคุ้มครองของเจ้าหน้าที่ โดยอำนาจแห่งกฎหมาย หรือโดยหน้าที่ในทางราชการ และยึดไว้เพื่อพิสูจน์ในทางคดีหรือจัดการอย่างอื่นตามหน้าที่ราชการ”

บทที่ 9 ข้อ 3 “ฯลฯ

กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ยึดรถของกลางไว้แล้ว ให้ผู้ยึดหรือผู้จับกุมนำรถดังกล่าวส่งพนักงานสอบสวนโดยด่วน หากนำส่งล่าช้าให้บันทึกเหตุผลในการนำส่งล่าช้าและให้พนักงานสอบสวนประกาศหาเจ้าของหรือผู้มีสิทธิ์เพื่อมารับคืน

1.3 บันทึก ตร ที่ 0004.6/6318 ลงวันที่ 25 มิ.ย. 2546 เรื่องกำชับแนวปฏิบัติในการตรวจยึดรถของกลาง ฯลฯ “ห้ามมิให้นำรถของกลางออกไปใช้ ไม่ว่าจะเป็นส่วนตัวหรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการ หากมีกรณีฝ่าฝืนหัวหน้าหน่วยงานจะต้องถูกพิจารณาโทษด้วย ฯลฯ

ให้ จต. ตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับรถยนต์ของกลางตามระเบียบ หากพบไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ให้เสนอพิจารณาทำทัณฑ์เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

2. สถานะของตำรวจผู้ตรวจยึด

2.1 กรณีไม่มีผู้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ จะมีฐานะเป็นตำรวจที่มีหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิด

2.2 กรณีมีผู้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ จะมีฐานะเป็น “เจ้าพนักงาน” มีหน้าที่

2.2.1 กรณีร้องทุกข์กล่าวโทษเป็นหนังสือ ให้รีบส่งไปยังพนักงานสอบสวน (มาตรา 124 วรรค 2 และมาตรา 127 วรรคแรก)

2.2.2 กรณีร้องทุกข์ด้วยปาก ให้รีบจัดการให้ผู้เสียหายไปพบพนักงานสอบสวน กรณีเร่งร้อน เจ้าพนักงานนั้นจะต้องจับตัวผู้เสียหายเองก็ได้ แต่ให้รีบส่งไปยังพนักงานสอบสวนและจะจดหมายเหตุอะไรเพื่อประโยชน์ของพนักงานสอบสวนก็ได้(มาตรา 124 วรรค 3 และมาตรา 127 วรรคแรก)

2.3 กรณียึดไว้ในฐานะผู้ตรวจค้น ตามมาตรา 92 หรือ 93 หรือ 104 วรรคแรก ต้องทำบันทึกแล้วนำส่งพนักงานสอบสวนหรือผู้ออกหมายหรือเจ้าพนักงานอื่นที่กำหนดไว้ในหมาย

2.4 กรณีค้นโดยไม่มีหมาย โดยเจ้าพนักงานอื่นซึ่งไม่ใช่พนักงานสอบสวนตามมาตรา 104 วรรคสอง ให้ส่งบันทึกบัญชีและสิ่งของไปยังพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่อื่นใด ซึ่งต้องการสิ่งเหล่านั้น

3. การปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งของ(ของกลาง)ที่ยึดไว้

3.1 กรณีเกี่ยวกับคดี ต้องนำส่งพนักงานสอบสวน ถ้าอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ก็ยึดไว้เป็นของกลางในคดี ถ้าไม่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานหรือมิใช่มีไว้หรือได้มาหรือใช้ในการกระทำความผิด ก็ต้องค้นหรือประกาศหาเจ้าของ การยึดไว้ดังกล่าวเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน เมื่อผู้จับหรือค้นของกลางมาได้แล้ว ต้องรีบนำส่งพนักงานสอบสวนโดยเร็ว

3.2 กรณีไม่เกี่ยวกับคดี แม้ตำรวจผู้ยศจะทำหน้าที่ในฐานะผู้รักษาความสงบเรียบร้อยหรือฐานะผู้สืบสวน ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 2 (10) แม้ของกลางที่ยึดมาจะมีใช่ของกลางในคดีอาญา แต่ก็เป็นของกลางอย่างอื่น ตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 15 บทที่ 1 ข้อ 413(2),418(13),419 และบทที่ 9 ข้อ 2 ,ข้อ 3 ประกอบบันทึก ตร ที่ 0004.6/6318 ลงวันที่ 25 มิ.ย. 2546

ข้อกำหนด ระเบียบ แผน และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

ข้อกำหนด

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540	*ม.237 (การจับและคุมขัง มีบทเฉพาะกาลตาม ม.334 (6) รอแก้ไขกฎหมายภายใน 5 ปี) *ม.238 (การค้นในที่รโหฐาน)
2. ประมวลกฎหมายอาญา	*ม.137 (แจ้งความเท็จ) *ม.264,265 (ปลอมเอกสาร),ม.268(ใช้เอกสารปลอม) *ม.334,335 (ลักทรัพย์),ม.339 (ชิงทรัพย์) ม.341 (ถือโจง), ม.352(ชักชอก) *ม.357 (รับของโจร)
3. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	*ม.69 (หมายค้น) , ม.70 (จับโดยไม่มีหมายค้น) *ม.80 (ผิดซึ่งหน้า) , ม.92 (การค้นโดยไม่มีหมาย) *ม.93 (การค้นบุคคลในที่สาธารณะ) *ม.99 (การค้นต้องพยายาม มิให้มีการเสียหาย) *ม.103(บันทึกรายละเอียดแห่งการค้น)
4. พ.ร.บ.รถยนต์ พ.ศ. 2522	*ม.5 (เปลี่ยนแปลงเครื่องยนต์) *ม.6 (รถไม่จดทะเบียนและจดทะเบียนและไม่เสียภาษี) *ม.11 (ไม่ติดแผ่นป้ายและเครื่องหมาย) *ม.13 (เปลี่ยนสีรถ),ม.14 (เปลี่ยนแปลงตัวรถ) *ม.18 (นำรถออกนอกราชอาณาจักร) *ม.42 (ขับรถโดยไม่มีใบอนุญาตและสำเนาคู่มือฯ) *ม.67 (สับเปลี่ยน,ปิดบังแผ่นป้ายเครื่องหมาย)
5. พ.ร.บ.การขนส่งทางบก พ.ศ.2522	*ม.78 (เปลี่ยนแปลงตัวรถ) *ม.82 (ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียนรถเครื่องหมายเสียภาษี) *ม.162 (เปลี่ยนแปลง ทำลาย ทำให้เสียหาย เครื่องหมายของทางราชการ)
6. พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522	*ม.7 (ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน)
7. พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ประสบภัยรถยนต์ พ.ศ.2535	*ม.11 (ใช้ไม่มีประกันภัย) *ม.12 (ไม่ติดเครื่องหมายประกัน) *ม.41 (ปลอมเครื่องหมาย) *ม.42 (ใช้เครื่องหมายปลอม)

8. พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. 2469	*ม.27 (นำเข้าหรือส่งออกสินค้าหนีภาษี) *ม.27 ทวิ (ซ่อนเร้น ขाय รับซื้อของหนีภาษี)
9. พ.ร.บ.ประประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526	*ม.23 (ประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 2 มิ.ย. 2526 เรื่องแต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรฯ ข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป)
10. พ.ร.บ.การส่งออกป็นอกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ.2522	*ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการนำเข้าสินค้าเข้ามาในอาณาจักร ฉบับที่ 38 พ.ศ. 2527 (การนำเข้าตัวถังรถยนต์ เข้ามาในราชอาณาจักรต้องได้รับอนุญาต)
11. พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2527	*ม.144 ตรี (ตัดแปลงรถ) *ม.161 (มีสินค้าที่มีได้เสียภาษี) *ม.162 (ขายหรือมีไว้เพื่อขายสินค้าที่มีได้เสียภาษี)
12. พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. 2535	*ม.5 (โรงงาน) *ม.8 (กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติ)

ระเบียบ

ระเบียบกรมตำรวจว่าด้วย การปฏิบัติเกี่ยวกับรถของกลาง พ.ศ. 2532 ลักษณะ 15 ของกลาง และของส่วนตัวผู้ต้องหา ฯลฯ บทที่ 9 การปฏิบัติเกี่ยวกับรถของกลาง ฯลฯ

แผนและคำสั่ง

1. แม่บทกรมตำรวจฉบับที่ 3 (พ.ศ.2540-2544)
2. ปฏิบัติการป้องกันปราบปรามการโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ (ปร.40) ของกรมตำรวจ หมายเลขอ้างอิงสาส์น ปพ.940 (เป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ของกรมตำรวจ)
3. คำสั่ง กรมตำรวจ ที่ 1324/2540 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ป้องกัน ปราบปรามการโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ (เป็นคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ประจำศูนย์ฯ ออกรองรับแผนปฏิบัติการประจำปี ของกรมตำรวจ)